

UTEN INNOVASJON, INGEN UTVIKLING

STIG OTTOSSON
PROFESSOR, HØGSKOLEN I GJØVIK

Ifølge EUs forskningskommisær Maire Geoghegan-Quinn (2013) er "Innovasjon like viktig for moderne økonomi som vann er for liv" ("Innovation is as essential to a successful modern economy as water is to life").

Denne sterke uttalelsen bygger på det faktum at innovasjon er nødvendig for å bygge bro mellom den nåværende situasjonen i samfunnet og kritiske utfordringer som forårsakes av økt internasjonal konkurranse, mer krevende medborgere, en voksende eldre befolkning, miljøutfordringer etc.

Ved Høgskolen i Gjøvik driver vi med forskning og utdanning rundt innovasjon, det vil si evnen til å skape nye produkter og tjenester som kommer til anvendelse, og som dermed bidrar til å suksessivt forbedre situasjoner for individer og miljø. Innovasjon skapes i alle de tre sektorene: den private sektoren, den offentlige sektoren, og den ideelle (ikke-kommersielle) sektoren. Alle studenter ved HiG får derfor grunnleggende utdanning og trening i kreativitet det første studieåret. I det andre studieåret får studentene delta i tverrfaglige grupper, hvor de utvikler konsepter og løsninger, som kan videreutvikles til innovasjoner. I det tredje studieåret kan konseptene videreutvikles som del av eksamensarbeider og kanskje også bli til nye studentbedrifter, det vil si første steget mot nye virksomheter og bedrifter.

En vanlig oppfatning er at innovasjoner (uavhengig av definisjonen av dette begrepet) kun kommer fra den private sektoren (Mulgan 2007). I virkeligheten har de ofte blitt utviklet

i den offentlige sektoren, eller i den ideelle sektoren. Fra offentlig sektor har vi for eksempel fått internett (CERN 1989), World Wide Web (DARPA) og titanskruer for nye tenner og proteser (Gøteborgs universitet). I den idealistiske sektoren har det blitt utviklet ulike løsninger med åpen kildekode. Når de nye løsningene innen disse sektorene har modnet, har de ofte «migrert» til den private sektoren, for å bli til kommersielle produkter. Dette kan være en grunn til at vi opplever innovasjoner som noe som kommer fra den private sektoren.

Innen den offentlige og den ideelle sektoren får ofte «kundene» tilgang til de nye løsningene uten å betale for dem med penger. Eksempel på slike innovasjoner er utdanningsinnovasjoner, administrative innovasjoner, politiske innovasjoner, sykepleieinnovasjoner, kulturelle innovasjoner etc.

På denne måten skapes og utvikles innovasjoner innen alle tre sektorene, selv om de har ulike mål med utviklingen. For den private sektoren er målet først og fremst å skape en holdbar gevinst. For den offentlige sektoren er målet hovedsakelig å gi bra service til medborgerne – brukerne. For den ikke-kommersielle sektoren er målet med den innovative virksomheten ofte en bedre verden – på lokalt eller globalt nivå.

En grunn til at noen vil skape en ny løsning med mål om at den etter ytterligere arbeid skal bli en innovasjon, er ofte ønsket om å enten ta hånd om ny kunnskap (kalles

technology push i den private sektoren), eller å gripe en utfordring (kalles market pull i den private sektoren). En spin-off-løsning er en ny løsning som fremkommer fra en eksisterende løsning.

Brukerinnovasjoner skapes av såkalte sluttbrukere (Henkel & von Hippel 2012) og spesialistbrukere (von Hippel 2005). Slike sluttbrukere utvikler løsninger for sine egne behov, uten en baktanke om å selge dem. Ofte kan løsningene, etter forbedringer for eksempel gjort av en produsent eller leverandør, bli innovasjoner.

Spesialistbrukerne er eksperter innen sin område, som utvikler nye løsninger for eget bruk, men som tror at deres løsninger kan bli til nytte for andre. Et eksempel er når idrettsmennesker utvikler nytt utstyr som resulterer i at hans/hennes resultat forbedres. Et annet eksempel er når en kirurg utvikler et nytt instrument for å bedre kunne utføre sitt arbeid. Et tredje er programmerere som lager ny programvare når de opplever at de løsninger som finnes ikke er tilstrekkelige. Generelt sett er nye løsninger, når spesialister utvikler dem, ofte av høy kvalitet og anvendelighet, sammenlignet med når nye løsninger utvikles på en tradisjonell industriell måte.

Oppfinnelser er løsninger som oppfinnere lager og som kan patenteres.

Om bedriften, kommunen, sykehuset eller klubben utnytter kunnskaper og erfaringer i samarbeid med andre utenfor deres organisasjon når de skal utvikle et nytt produkt eller tjeneste, kalles det ofte for «Open Innovation» - åpen innovasjon. Begrepet er ikke veldefinert, men betegner ulike varianter av kunnskapsflyt både inn og ut av en organisasjon, som kan akselerere intern utvikling.

For å øke kunnskap og dele erfaringer om innovasjon vil det holdes en konferanse kalt Nordic Innovation Conference 2014 17.-18. oktober i Gjøvik. Mer om denne konferansen finnes på www.nic14.org.